

Vastuullisuuden aakkoset

Varhaiskasvatuksen aikuisille suunnatun työpajan
koonti

kevät 2025

Osallistujia 70.

1. Huolehdi, että kaikki kokevat varhaiskasvatuksessa olonsa turvalliseksi ja hyväksytyksi - tukee

- Tarpeeksi henkilökuntaa
- Johdonmukainen toiminta
- Yhdenmukaisen toimintatavat
- Läsnäolo lasten kanssa
- Arvokeskustelu
- Tiimiläisten samanlaiset arvot
- Sensitiivinen työote, sensitiivisyyttä huomata lapsen huoli ja hätä
- Ammatillisuus
- Kiusaamisen nollatoleranssi
- Kaikkien työyhteisöön kuuluvien tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- Jokaisen yksilön tarpeiden, ainutkertaisuuden huomioon ottaminen ja kunnioittaminen
- Kohtelen kaikkia arvostavasti ja noudatetaan yhteisesti sovittuja sääntöjä tiimissä.
- Kaikkien työpanosta arvostetaan.
- Avoin kommunikaatio
- Syliä
- Empaattisuus
- Kohdataan jokainen lapsi aidosti, yksilönä
- Huolehditaan, että kaikki aikuiset jaksavat-> keskustelua

1. Huolehdiin, että kaikki kokevat varhaiskasvatuksessa olonsa turvalliseksi ja hyväksytyksi - haastaa

- Henkilökunnan vähyys
- Henkilökunnan vaihtuvuus
- Resurssien huono ennakointi
- Kiire
- Haastava lapsiryhmä
- Aggressiivisesti käyttäytyvät lapset
- Epäkäytännölliset tilat
- Turvaton ympäristö – aidat, portit rikki jne.
- Taito erilaisiin kommunikointitapoihin
- Haastavat perheet
- Ei toimita yhteisten arvojen mukaan

1. Huolehdi, että kaikki kokevat varhaiskasvatuksessa olonsa turvalliseksi ja hyväksytyksi – konkreettinen teko

- Istahtaa mukaan lasten leikkeihin
- Ystävällisyys
- Empaattisuus
- Lämpöä, läsnäoloa ja läheisyyttä
- Lasten tasolle laskeutuminen
- Kehonkieli
- Syli
- Säännöllinen tunnetaitojen opetus
- Yhteishenki lapsilla ja aikuisilla
- Huumoria

1. Huolehdi, että kaikki kokevat varhaiskasvatuksessa olonsa turvalliseksi ja hyväksytyksi – muuta

- Tarpeeksi henkilökuntaa
- Johdonmukainen toiminta
- Yhdenmukaisen toimintatavat
- Läsnäolo lasten kanssa
- Arvokeskustelu
- Sensitiivinen työote
- Ammatillisuus
- Kiusaamisen nollatoleranssi

2. Kannustan ja annan myönteistä palautetta - tukee

- Pienistä hetkistä
- Huomionantamista arjessa
- Kaikki lapset samanarvoisia
- Huomion pienetkin onnistumiset ja yrittämiset
- Positiivinen ilmapiiri tiimissä/ryhmässä
- Hyväksyvä, toisia arvostava ilmapiiri
- Kun voi itse hyvin, on helpompi huomata hyvä ja antaa positiivista palautetta
- Oma positiivisuus
- Esim. Vahvuusvaris-materiaalin käyttöönotto ryhmässä
- Rajat ovat rakkautta
- Aikuisten välinen vuorovaikutus

2. Kannustan ja annan myönteistä palautetta - haastaa

- Isot ryhmät
- Ei ehdi kaikkia huomioimaan
- Tuen tarpeiset lapset vievät paljon aikaa
- Asenteet tiimissä
- Tiimin toimimattomuus
- Erilaiset näkemykset työn tekemisessä
- Ristiriidat
- Jos on itsellä huono olla
- Lapsen kehuminen on spontaanimpaa, tiimiläisten kehuminen haastavampaa
- Kuormittuneisuus + kiire
- Negatiivinen ilmapiiri
- Ei mikään syy

2. Kannustan ja annan myönteistä palautetta – konkreettinen teko

- Kahdenkeskinen kohtaaminen
- Läsnäolo
- Palkitseminen – tarrataulut, helmitaulu, tsemppikortit...
- Kehut pienistäkin asioista
- Peukutus, yläfemmat, timanttien keruu yms.
- Päätän itse, että kehun muita
- Ole esimerkki
- Kiitä ja kannusta
- Anna aikaa, tehdään yhdessä, tsempataan ja tuetaan

2. Kannustan ja annan myönteistä palautetta - muuta

- Kehutaan oikeista asioista jotta kehun arvo pysyy.
- Kiitä pienestä
- Pyydetään anteeksi
- Tunnustaa ja tunnistaa keskeneräisyys
- Aikuinen on kävelevä esimerkki
- Se on automaattista, jokapäiväistä

3. Järjestän laadukasta leikkiä, toimintaa ja riittävää tukea - tukee

- Leikkiympäristöt (lapsille sopivat)
- Tilat
- Aika
- Lasten mielenkiinnonkohteet ja vahvuudet, niiden huomioiminen
- Lapsen tahtisuus
- Leikin rikastaminen
- Aikuinen on mukana leikeissä
- Tuettu leikki
- Riittävä suunnittelu-aika – mahdollistaa kaikille sopivat pienryhmät ja henkilöstön sijoittumiset
- Suunnittelu ja suunnittelu-aika
- Riittävä henkilökunta
- Resurssit
- Oma innostus ja motivaatio
- Läsnäolo ja keskittyminen
- Jaksaminen
- Yhteinen kehittäminen ja sille varattu yhteinen aika ja tila
- Perehtyminen ja perehdyttäminen
- Pienryhmät

3. Järjestän laadukasta leikkiä, toimintaa ja riittävää tukea - haastaa

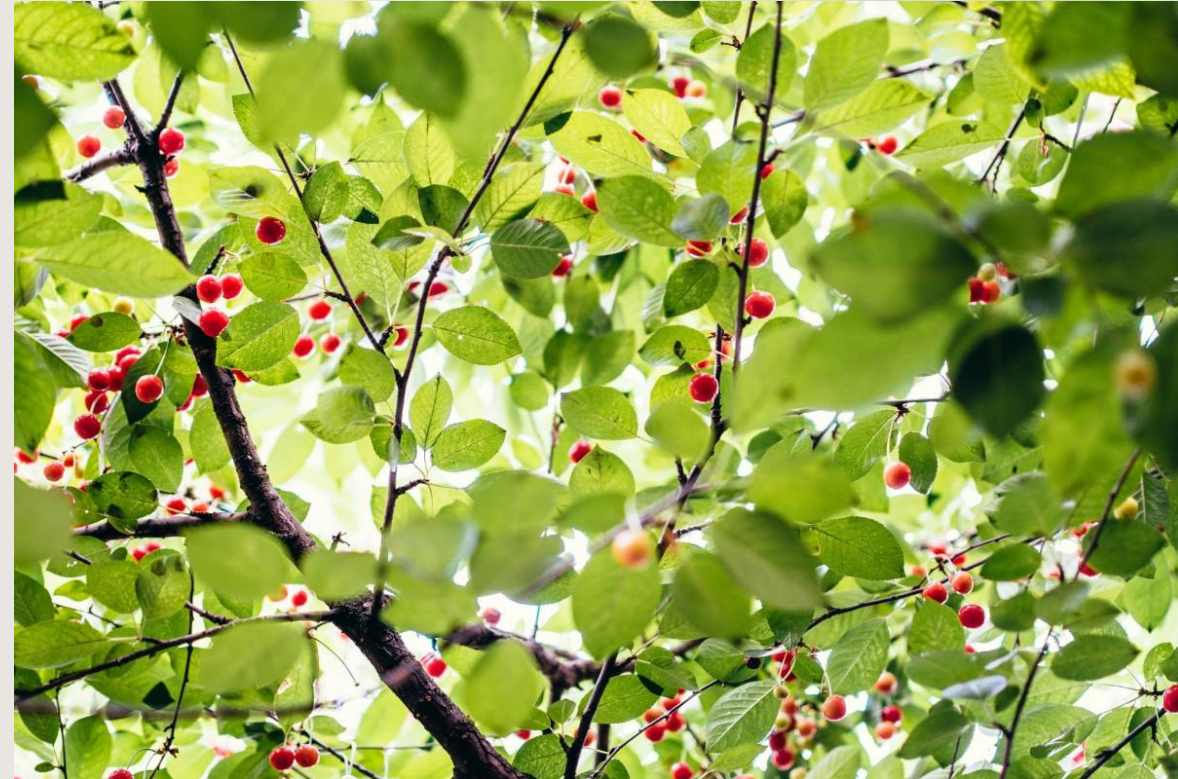
- Liian vähän henkilökuntaa
- Vaihtuvat sijaiset
- Aikataulut
- Tilanteet muuttuu nopeasti
- Kiire
- Resurssien puute
- Jos on liikaa tekemistä arjessa
- Keskeytykset
- Ajan puute leikkitilojen rakentamisessa
- Työvälineet
- Pienet tilat
- Isot ryhmät
- Nykyaika (tabletit, some jne. -> lapset eivät leiki)
- Ei anneta koko tiimille esim. työvuoroihin aikaa kehittämiselle + suunnittelulle

3. Järjestän laadukasta leikkiä, toimintaa ja riittävää tukea – konkreettinen teko

- Aikuinen osallistuu leikkiin (ohjattu ja tuettu leikki)
- Jos ope on suunnitellut toiminnan ja joku muu sen pitää, hän antaa selkeät ohjeet
- Suunnitellaan toimintaa tiiminä
- Materiaalit (esim. riittävästi leluja)
- Harkintaa siihen, tarvitseeko jokin toiminta tai hyvä leikki mennä keskeyttämään
- Riittävät resurssit
- Talous
- Aikaa rakentaa leikkiympäristöjä

3. Järjestän laadukasta leikkiä, toimintaa ja riittävää tukea – muuta

- Aikuisten "heittäytyminen" leikkiin
- "Vanhojen" leikkien opettaminen lapsille

4. Pidän kiinni yhdessä sovituista säännöistä -tukee

- Säännöt/sovitut asiat kirjataan ylös ja jokainen pääsee ne lukemaan
- Aikuiset ovat tiiminä yhteen henkeen puhaltavia eli yhteiset säännöt
- Selkeät sovitut vastuut/vastuualueet
- Jokainen huolehtii, että tietää säännöt
- Tiimikäsikirja
- Tiimipalaveri
- Tiimin jäsenillä samat arvot
- Tiimin sitoutuminen yhdessä sovittuun
- Päivittäiset avoimet keskustelut
- Selkeä struktuuri

4. Pidän kiinni yhdessä sovituista säännöistä -haastaa

- Kiire
- Sitoutumattomuus
- Aikuisten erilaiset toimintatavat
- Jos ollaan tosi eri mieltä eikä päästä yhteisymmärrykseen
- "Sulkee silmät" tilanteilta
- Sijaiset
- Resurssipula
- Henkilökunnan väsyminen
- Auktoriteetin puute
- Muutokset ryhmässä; sairaspöissaolat
-> sijaiset
- Joustamisen tarve ryhmässä ja yksittäisen lapsen kanssa

4. Pidän kiinni yhdessä sovituista säännöistä –konkreettinen teko

- Lasten kanssa:
 - muistutellaan säännöistä - kuvitettuja sääntöjä
 - lapsen ääni kuuluvilla
- Tiimikirjan täyttö (yhteiset toimintatavat kirjataan ylös)
- Säännölliset tiimipalaverit, toiminnan arviointi
- Esihenkilö tiimiin mukaan, jos ei päästä yhteisymmärrykseen
- Yhteiset säännöt on kirjattu ylös ja niihin palataan säännöllisesti
- Uusien työntekijöiden hyvä perehdyttäminen

4. Pidän kiinni yhdessä sovituista säännöistä - muuta

- Pysyvyys ja vastuullisuus

5. Puutun kiusaamiseen -tukee

- Pienryhmässä toimiminen, pienryhmätoiminta
- Keskittyminen omaan työhönsä -> ei rupattelua
- Mietitään ketkä lapset toimii hyvin yhdessä
- Ennakointi
- Aikuinen läsnä
- Aikuinen on mukana leikissä, lähellä ja läsnä = sensitiivisyys
- Läsnäolo ryhmässä; kuulet, näet, puutut, havainnoit
- Varhainen puuttuminen
- Yhteisvalvontaa
- Tunne- ja kaveritaitojen harjoittelu ja opettaminen
- Aikuisten yhteiset säännöt

5. Puutun kiusaamiseen -haastaa

- Ryhmän koko ja kasvattajien määrä
- Osapuolten tunteet ja eri persoonallisuudet
- Vanhempien vastuu ja yhteistyön puute
- Tietyt lapset vaativat enemmän huomiota
- Ruutuaika
- "Hiljainen kiusaaminen", jota aikuinen ei joissakin tilanteissa näe
- Aikuinen ummistaa silmät, ohittaa tilanteet
- Välinpitämättömyys
- Resurssien puute
- Nopeat tilanteet

5. Puutun kiusaamiseen –konkreettinen teko

- Jaetaan porukka aina mahdollisuuksien mukaan
- Leikkitaulut
- Tunnetaidot
- Tunteiden sanoittaminen
- Syy- ja seuraussuhteiden läpikäyminen
- Tilanteet käydään lasten kanssa läpi
- Kiusaamisteeman käsittely
- Kaveritaidot
- Säännöllinen tunnetaitokasvatus
- Nukketeatteri
- Leikkiparien arpominen
- Lapsien ryhmäyttäminen
- Aikuinen läsnä ja kuulolla siellä missä lapset ovat
- Aikuisten lakisääteisen määrän toteutuminen

5. Puutun kiusaamiseen –muuta

- Vanhempien suhtautuminen niin erilaista kiusaamiseen
- Mikä on kiusaamista ja mikä ei
- Kiusaamisen ennalta ehkäisy – konkreettisesti jo varhaiskasvatuksessa
- Aina puututaan kiusaamiseen
- ”Toisen huomioon ottaminen”
- Aikuinen on läsnä ja kartalla asiasta

6. Tuen lapsen ja perheen hyvinvointia -tukee

- Resurssit, tarpeeksi henkilökuntaa!
- Henkilökemian toimivuus huoltajien kanssa
- Tutuksi tuleminen (luottamus)
- Aidosti läsnä, aito kohtaaminen tuonti- ja hakutilanteissa
- Kuulumisten kysely perheeltä
- Rauhallinen tila kuulumisten vaihdolle
- Aikaa kysellä kuulumisia
- Uskallus ottaa hankalat asiat esille

6. Tuen lapsen ja perheen hyvinvointia -haastaa

- Ei ole riittävästi henkilökuntaa
- Henkilökunnan vaihtuvuus
- Henkilökemian haasteet huoltajien kanssa
- Vaikeasti lähestyttävät perheet
- Kiireiset vanhemmat
- Joidenkin vanhempien/hoitajien välinpitämättömyys
- Eri persoonallisuudet haastaa, miten kemiat kohtaa
- Ei välttämättä näe huoltajia, jos kulkee taksilla
- Työvuorojen vuoksi
- Vuorohoidossa epäsäännöllisyys

6. Tuen lapsen ja perheen hyvinvointia –konkreettinen teko

- Aikaa keskustelulle jne. kysytään mitä kuuluu
- Kasvattajan aito läsnäolo
- Vertaistuki
- Lapset puheeksi –keskustelu toimikauden alussa
- Lapset puheeksi – keskustelu kaikille aloittaville, jotta opimme tuntemaan perheen
- Järjestää/ohjeistaa perheitä tarvitsemiensa palveluiden piiriin
- Viestillä päivästä kertominen joita ei näe
- Kuvapäiväkirjat tms.
- Yleinen positiivinen asenne perheisiin
- Ymmärrystä perheen arjesta

6. Tuen lapsen ja perheen hyvinvointia –muuta

- Kuka/mistä/keneltä perheet saisivat tukea tarvittaessa, mistä lähteä liikenteeseen?
- Hyvinvoiva vanhempi-> hyvinvoiva lapsi
- Annan positiivista palautetta lapsesta ja vanhemmista

7. Turvaan myönteisen ja rauhallisen ilmapiirin ryhmääni -tukee

- Mahdollisuus pienryhmätyöskentelyyn, pienryhmätyöskentely
- Kannustaminen
- Positiivinen palaute
- Muistutetaan lapsia äänenkäytöstä/työrauhasta
- Porrastaminen
- Struktuuri, selkeät säännöt
- Sensitiivisyys
- Kasvattajan oma rauhallisuus, kiireettömyys
- Riittävä henkilöstö
- Kasvattaja leikkitilanteissa mukana
- Työntekijän rauhallisuus ja läsnäolo
- Oma myönteinen asennoituminen työhön ja oma esimerkki
- Jakotilat -> leikkirauha
- Motivoiva tekeminen

7. Turvaan myönteisen ja rauhallisen ilmapiirin ryhmääni -haastaa

- Henkilöstömuutokset
- Poissaolot ja akuutit muutokset
- Mahdolliset työntekijän omat haasteet
- Tiimin toimimattomuus
- Tiimin arvojen kohtaamattomuus
- Tiimien vähäinen yhteinen aika
- Erilaiset näkemykset kasvatuksesta ja erilaiset arvopohjat
- Epäkäytännölliset tilat
- Ryhmästä riippumaton aikataulu, esim. ruokailu (joustamattomuus)
- Kovaääniset lapset
- Monta pientä itkijää tai sitten rauhattomia lapsia
- Kaikki "ylimääräiset" työtehtävät, siivoustyöt yms.

7. Turvaan myönteisen ja rauhallisen ilmapiirin ryhmääni –konkreettinen teko

- Säännöllinen arviointi ja arvokeskustelu
- Jokaisen ryhmän aikuinen sitoutuu toimintaan, on läsnä ryhmässä
- Ammatillisuus tilanteessa kuin tilanteessa
- Tuki tiimille, tuemme toinen toistamme
- Pitää huolta omasta hyvinvoinnista
- Kiireettömien asioiden hoito/ajankohta, esim. hoitoaikamuutokset
- Leikkipariarvonta-> koko päivä
- Riittävästi aikuisia, voisi jakaa lapsia pienempiin porukoihin
- Jako pienempiin ryhmiin
- Mahdollisuus purkaa ylimääräistä energiaa
- Erityisesti kun uusia lapsia aloittaa
- Lasten kanssa yhdessä sovitut säännöt

7. Turvaan myönteisen ja rauhallisen ilmapiirin ryhmääni –muuta

- Työkokemus tuo mukanaan rauhaa ja rakkautta
- Arvostaa, luottaa ja kuuntelee työkaveria
- Myönteinen ja rauhallinen ilmapiiri syntyy siitä, että keskitymme lapsiin eikä aikuisten keskinäiseen vuorovaikutukseen
- Kaikkiin ihmisiin otetaan myönteinen kontakti tavattaessa

8. Teen yhteistyötä huoltajan kanssa avoimesti ja rakentavasti -tukee

- Samat lapset ja aikuiset lapsiryhmässä ->pysyvyys
- Näkee vanhempia päivittäin
- Toimiva vuorovaikutus
- Avoin keskustelu -> ymmärtävä ja empaattinen asenne
- Lempeä ohjaaminen
- Asioista tiedottaminen
- Luottamussuhteen rakentaminen jo heti kauden alussa/ensikohtaamisesta
- Rauhalliset tuonti- ja hakuhetket
- Mahdollistetaan rauhallinen keskusteluhetki arjessa lapsen ja vanhemman kanssa
- Tutustuminen ja pitkäjänteisyys suhteiden luomisessa
- Sensitiivisyys + tilannelukutaito
- Huumori
- Positiivinen palaute päivästä
- Asioiden puheeksi otto rehellisesti hyvässä ja pahassa, muistetaan myönteinen palaute
- Huomiointi perheiden moninaisuuteen
- Ohjaan perheitä palvelujen pariin
- LP-keskustelu

8. Teen yhteistyötä huoltajan kanssa avoimesti ja rakentavasti -haastaa

- Kiire
- Ei pysytä aiheessa/asiassa
- Vanhemmilla erilainen käsitys lapsesta/arjesta
- Asenteet
- Väärinkäsitykset/-ymmärrykset
- Ongelmien kieltäminen
- Osapuolinen erilainen näkemys
- Vuorohoitoyksikössä työskentely (iltavuorossa ei näe kaikkia/montaa vanhempaa)
- Esim. taksimatkustus, kun et tapaa huoltajia
- Henkilöstöresurssi aamulla + illalla
- Useamman vanhemman ja lapsen samanaikainen läsnäolo keskusteltaessa, "hakusumat"
- Se, että perheellä on syntynyt epäluottamus varhaiskasvatusta kohtaan, esim. uutisointi negatiivisessa mielessä, vanhempien oma negatiivinen kokemus lapsuudessa
- Vanhempien haluttomuus avoimeen yhteistyöhön
- Lapsi on kuuntelemassa keskustelua

8. Teen yhteistyötä huoltajan kanssa avoimesti ja rakentavasti – konkreettinen teko

- Kohtaa vanhemmat avoimesti ja kiireettömästi
- Kahdenkeskinen keskustelu vanhemman kanssa -> onko riittävästi resursseja, ajankohta?
- Hampurilaismalli -> aina jotain hyvääkin!
- Vanhempien osallistaminen
- Yhteinen tekeminen, tapahtumat
- Järjestetään esim. joku tapahtuma, jossa opitaan tuntemaan toisiaan
- Pitkäaikaiset vakanssit
- Tutut sijaiset + ryhmään nimetyt
- Jatkuva yhteistyön kehittäminen
- Perheille järjestetään ns. vanhempainkouluja, joissa vaihtuvat teemat, kuten ravitsemus, haasteet arjessa yms.
- Konkreettisia neuvoja/vinkkejä, miten toimia arjen tilanteissa
- Asioihin palaaminen

8. Teen yhteistyötä huoltajan kanssa avoimesti ja rakentavasti –muuta

- Yhteistyö eri toimijoiden kanssa olisi merkittävää (kuten sosiaalihuolto)

